

Zasady latynizacji pisma tajskiego

Nazewnictwo tajskie w postaci oryginalnej zapisywane jest pismem tajskim pochodzenia południowindyjskiego. W piśmie tym istotną rolę odgrywa segmentacja sylabiczna zapisu oraz to, czy dana litera zajmuje w sylabie pozycję inicjalną czy też finalną, co rozstrzyga o jej wartości fonetycznej, często odmiennej w obydwu wypadkach. Z uwagi na swoje pochodzenie pismo to ma charakter sylabiczny i w postaci wyjściowej każda litera ma wartość sylaby z wbudowaną samogłoską *a*; w zapisie wyrazów stosuje się zasadę graficznej modyfikacji wartości samogłoskowej poprzez dodawanie dodatkowych oznaczeń samogłoskowych (w pozycji graficznej przed daną literą, po niej, nad nią bądź też poprzez kombinację tych dodatkowych oznaczeń). W nazewnictwie tajskim spotyka się poza wyrazami rodzimymi, reprezentującymi pod względem budowy gramatycznej monosylabiczny i konsekwentnie izolujący typ języka, także liczne zapożyczenia sanskrycko-palijskie o budowie polisylabicznej.

W przyjętej latynizacji nazw tajskich zastosowany został system zaakceptowany przez ONZ w roku 1967 nazywany systemem Królewskiego Instytutu Tajlandii. Jego zmodyfikowana wersja została przyjęta przez rząd Tajlandii w 2000 r., zaś w 2002 r. została przyjęta przez ONZ. W systemie tym pominięte są oznaczenia tonów. Język tajski, nazywany *phasa thai* (w zapisie fonetycznym *phaasāa thay*), jest bowiem językiem tonalnym i o znaczeniu monosylabicznego wyrazu decyduje zawsze jego ton sylabiczny. Wyróżnia się pięć tonów: równy (zwany czasem średnim), niski, opadający, wysoki oraz wznoszący. Ton opadający oraz wysoki są jednocześnie tonami glotalizowanymi, tzn. połączonymi ze zwarcie krtaniowym. W transkrypcji fonetycznej ton pierwszy nie jest zaznaczany, np. *khaa* ‘mieszkać, być umieszczonym w’, ton drugi jest zaznaczany znakiem diakrytycznym takim jak w wyrazie *khàa* ‘gatunek rośliny o pachnących korzeniach’, ton trzeci zaznaczany jest znakiem takim jak w wyrazie *khâa* ‘sługa, niewolnik’, ton czwarty zaznaczany jest jak w wyrazie *kháa* ‘handlować, sprzedawać GDZIE’, natomiast ton piąty zaznaczany jest jak w wyrazie *khǎa* ‘noga’. Alfabet tajski ma bardzo długą tradycję i jego stworzenie przypisuje się królowi Ramkhamhaengowi z Sukhotai – miało się to dokonać przed rokiem 1283, skąd wywodzi się najstarszy zachowany do naszych czasów zapis tekstu w tym piśmie. W oficjalnym porządku alfabetycznym każdy znak ma przypisany numer kolejności przyjętej tradycyjnie oraz swoją tradycyjną nazwę o postaci jednosylabowego morfemu uzupełnianego o dodatkowe określniki, np. *k* to litera o numerze 4 nazywana *kao*. Polska transkrypcja fonetyczna nie jest zalecana przy latynizacji tajskich nazw geograficznych.

	transliteracja		transliteracja		transliteracja
ก	k	ซ	s, t ¹	ต	t
ข	kh, k ¹	ฃ	ch, t ¹	ถ	th, t ¹
ฅ	kh, k ¹	ฆ	y, n ¹	ท	th, t ¹
ค	kh, k ¹	ง	d, t ¹	ธ	th, t ¹
ฌ	kh, k ¹	จ	t	น	n
ฉ	kh, k ¹	ฉ	th, t ¹	บ	b, p ¹
ง	ng	ช	th, d, t ¹	ป	p
จ	ch, t ¹	ซ	th, t ¹	ผ	ph, p ¹
ฉ	ch, t ¹	ฌ	n	ฝ	f, p ¹
ช	ch, t ¹	ฌ	d, t ¹	พ	ph, p ¹

	transliteracja		transliteracja		transliteracja
ฟ	f, p ¹	เ	ue	•ว•	ua
ภ	ph, p ¹	เอ	ue	เ	ai
ม	m	ุ	u	เ	ai
ย	y	ุ	u	ัย	ai
ร	r, n ¹	เะ	e	เอย	ai
ล	l, n ¹	เ็	e	เอย	ai
ว	w	เ	e	เา	ao
ศ	s, t ¹	แะ	ae	เา	ao
ษ	s, t ¹	แ็	ae	ุย	ui
ส	s, t ¹	แ•	ae	เอย	oi
ห	h	เะ	o	เอย	oi
ฬ	l, n ¹	•	o	เย	oei
อ	o	เ	o	เ็ย	ueai
ฮ	h	เาะ	o	เวย	uai
•ะ	a	•อ	o	•ว	io
•ั	a	เอะ	oe	เ็ว	eo
•ุ	a	เ็	oe	เว	eo
•รร•	a	เอ	oe	เ็ว	aeo
•า	a	เ็ยะ	ia	แเว	aeo
•รร	an	เ็ย	ia	เ็ยว	iao
•า	am	เ็อะ	uea	ฤ	rue, ri, roe
•ิ	i	เ็อ	uea	ฤา	rue
•ึ	i	ัวะ	ua	ฤ	lue
•ือ	ue	ัว	ua	ฤา	lue

¹ na końcu wyrazu

znak • oznacza dowolną spółgłoskę